

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.2
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/3 din 30 ianuarie 2015*

CURRICULUM

la disciplina

„METODOLOGIA ÎNTOCMIRII ACTELOR PROCEDURALE PENALE”

(candidați la funcția de judecător)

AUTORI:

Constantin GURSCHI,

Vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție în demisie, formator INJ

Tatiana VIZDOAGĂ,

doctor în drept, conferențiar universitar, formator INJ

_____ AVIZAT

Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2015

I. PRELIMINARII

Întocmirea actelor procedurale penale în strictă conformitate cu prevederile legale este o cerință de bază a Codului de procedură penală și o garanție a respectării drepturilor omului în cadrul urmăririi penale și a judecării, dar și o condiție impusă de dreptul la un proces echitabil, prevăzută la art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Curriculumul cuprinde unități tematice în materia întregului spectru de acte procedurale întocmite la faza judecării cauzei și își propune ca scop formarea capacităților de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații concrete, soluționarea spețelor, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate, formularea poziției și argumentarea soluțiilor, necesare candidaților la funcția de judecător, în scopul formării deprinderilor de utilizare practică corectă și eficientă.

Prezentul curriculum reprezintă un document reglator ce determină competențele profesionale necesare integrării și buneii manifestări în câmpul muncii. Din această perspectivă, studiul modului prezentat este orientat spre familiarizarea cu modificările și completările care s-au produs în legislația procesual penală a Republicii Moldova, valorificarea întregului potențial intelectual al audienților pentru a cultiva deprinderi de veritabil judecător, prezentarea practicii judiciare, inclusiv a Curții Europene pentru Drepturile Omului, pentru a consolida cunoștințele asimilate, a cultiva spiritul de respect pentru lege și pentru justițiabili.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Să posede abilități practice de întocmire a actelor procedurale penale;
- Să poată determina fără echivoc normele procesuale aplicabile pentru întocmirea diferitor categorii de acte procedurale;
- Să proiecteze și să motiveze actele procedurale penale prin prisma normelor de drept național și internațional cu folosirea unui limbaj juridic adecvat;
- Să poată aprecia legalitatea și corectitudinea actului procedural penal întocmit de către procuror și organul de urmărire penală, sub aspect de declarare a nulității acestuia;
- Să poată stabili legătura dintre normele dreptului material și procesual la întocmirea actelor.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- întocmească diferite categorii de acte procedurale penale conform cerințelor normelor de drept procesual penal și tratatelor internaționale, la care Republica Moldova este parte;
- determine corect procedura de adoptare a diferitor categorii de hotărâri și pronunțarea lor;
- argumenteze actele procedurale penale folosind limbaj juridic adecvat;
- identifice carențele actelor procedurale penale, sub aspect de declarare a nulității lor.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Metodologia întocmirii actelor procesuale penale	Constantin GURSCHI Tatiana VIZDOAGĂ	II	36	2	34	examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Generalități privind actele procedurale penale.	2	0
2.	Actele procedurale întocmite la etapa punerii pe rol a cauzei penale și la faza judecării cauzei în prima instanță.	0	6
3.	Adoptarea sentinței.	0	14
4.	Actele procedurale întocmite la faza judecării apelului și a recursului ordinar.	0	4
5.	Actele procedurale întocmite de judecătorul de instrucție.	0	8
6.	Actele procedurale întocmite la faza executării hotărârilor judecătorești (art. 469 CPP).	0	2
TOTAL		2	34

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
Tema 1. Generalități privind actele procedurale penale.		
<i>Ore curs</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea, sistemul și particularitățile actelor procedurale penale. 2. Subiecții procesuali abilitați cu dreptul întocmirii actelor procedurale, limitele competenței lor. 3. Cerințele față de actele procedurale penale. Limbajul actului procedural penal. 4. Modificarea în actele procedurale penale. 	Curs –prelegere Proiector/laptop	Brainstorming. Lectura surselor din Lista bibliografică.
Tema 2. Actele procedurale întocmite la etapa punerii pe rol a cauzei penale și la faza judecării cauzei în prima instanță.		
<i>Ore practice</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cerințe față de actele procedurale întocmite la etapa punerii pe rol a cauzei penale și la faza judecării cauzei în prima instanță. 2. Structura și conținutul actelor procedurale întocmite la etapa punerii pe rol a cauzei penale și la faza judecării cauzei în prima instanță. 3. Redactarea proiectelor de încheieri adoptate în ședința preliminară. 4. Redactarea proiectelor de încheieri privind numirea expertizei, soluționarea recuzărilor, declinarea de competență, încheieri interlocutorii ș.a. 	Seminare Studiu de caz Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor categorii de încheieri Tablă flipchart	Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de încheieri.
Tema 3. <i>Adoptarea sentinței</i>		

<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chestiunile care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței. 2. Soluționarea acțiunii civile. 3. Partea introductivă și descriptivă a sentinței. 4. Dispozitivul sentinței. 5. Redactarea sentinței și pronunțarea ei. 6. Elaborarea proiectelor de sentințe de condamnare, de achitare și de încetare a procesului penal. 	<p>Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor categorii de sentințe. Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de sentințe.</p>
<p>Tema 4. Actele procedurale întocmite la faza judecării apelului și a recursului ordinar.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Categoriile de decizii adoptate de instanța de apel și de recurs ordinar. 2. Conținutul deciziei instanței de apel și de recurs ordinar. 3. Adoptarea deciziei în instanța de apel și de recurs ordinar. 4. Întocmirea proiectelor de decizii ale instanței de apel și de recurs ordinar. 	<p>Seminare Studiu de caz Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor categorii de încheieri Tablă flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de decizii.</p>
<p>Tema 5. Actele procedurale întocmite de judecătorul de instrucție.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Structura și conținutul încheierilor adoptate de judecătorul de instrucție. 2. Elaborarea proiectelor de încheieri asupra demersurilor procurorului: <ul style="list-style-type: none"> - privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală; - privind măsurile speciale de investigații; - de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere, care limitează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei. 3. Întocmirea proiectelor de încheieri asupra plîngerilor împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale OUP și ale organului care exercită activitate specială de investigații (art. 313 CPP). 	<p>Seminare Studiu de caz Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor categorii de încheieri Tablă flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de încheieri.</p>
<p>Tema 6. Actele procedurale întocmite la faza executării hotărîrilor judecătorești (art. 469 CPP).</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Chestiunile care urmează să fie soluționate de către instanță la executarea pedepsei (art. 469 CPP). Chestiunile și actele întocmite de judecătorul de 2. instrucție și de judecătorul instanței de drept comun în această fază. 3. Structura și conținutul încheierilor adoptate. 4. Întocmirea proiectelor de încheieri. 	<p>Seminare Studiu de caz Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor categorii de încheieri Tablă flipchart</p>	<p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor de încheieri.</p>

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul orelor de curs și a celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- redactarea actelor procedurale (încheieri, sentințe, decizii) în baza temelor studiate;
- susținerea unor testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective de măsurare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;
- pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

B. Evaluarea finală se va efectua ca examen la finele semestrului prin soluționarea situațiilor de caz și întocmirea proiectului actelor procesuale pe baza studierii dosarelor.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative:

1. Constituția Republicii Moldova, 29 iulie 1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, din 14 martie 2003.
3. Legea cu privire la Procuratură, nr.118-XV din 14 martie 2008.
4. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Constituțională, nr.317-XIII din 13.12.1994.
5. Codul jurisdicției constituționale, nr.502-XIII din 16.06.1995.
6. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească, nr.514-XIII din 06.07.1995.
7. Legea Republicii Moldova cu privire la statutul judecătorului, nr.544-XIII din 20.07.1995.
8. Legea Republicii Moldova cu privire la Curtea Supremă de Justiție, nr.789-XIII din 26.03.1996.
9. Legea Republicii Moldova cu privire la sistemul instanțelor judecătorești militare, nr.836-XIII din 17.05.1996.
10. Legea Republicii Moldova cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești, nr.853-XIII din 29.05.1996.
11. Legea Republicii Moldova cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, nr.947-XIII din 19.07.1996.
12. Legea Republicii Moldova cu privire la avocatură, nr.1260-XV din 19.07.2002.
13. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
14. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, nr.105 din 16.05.2008.
15. Legea Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de cercetare penală, anchetare preliminară, procuraturii și instanțelor de judecată, nr.1545-XIII din 25.02.1998.
16. Legea cu privire la Centrul Național Anticorupției din 06.06.2012.
17. Legea cu privire la asistența juridică internațională în materie penală din 1 decembrie 2006.

Legislație internațională:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (10.12.1948).
2. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (4.11.1950).
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966).
4. Convenția Europeană împotriva torturilor și a altor forme de comportament și pedepse antiumane, crude sau care înjosesc demnitatea omului (1984).

5. Principiile generale privitor la independența organelor judecătorești (1985).
6. Cumulul de principii pentru apărarea tuturor persoanelor reținute sau arestate în orice formă ar fi fost aceasta efectuată (1988).
7. Convenția europeană despre colaborarea reciprocă privind asistența juridică internațională în materie penală și protocolul ei (1959).
8. Convenția europeană despre valabilitatea internațională a sentințelor pe cauzele penale (1970).
9. Convenția țărilor CSI privind asistența juridică și raporturile de drept în procesele civile, familiale și penale (22.01.1993).
10. Tratatul între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală (25.02.1993).
11. Tratatul între Republica Moldova și Ucraina cu privire la asistența juridică și relațiile juridice în materie civilă și penală (13.12.1993).

Practică judiciară:

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale nr.7 din 04.07.2005.*
2. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la respectarea legislației în cazurile despre aplicarea, schimbarea, prelungirea și revocarea măsurilor de constrângere cu caracter medical nr.23 din 12.12.2005.*
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel nr.22 din 12.12.2005.*
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *privind sentința judecătorească nr.5 din 19.06.2006.*
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal nr.6 din 14.11.2008.*
6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală nr.9 din 30.10.2009.*
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce țin de aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor articolului 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nr.8 din 30.10.2009.*
8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *Privind judecarea cauzelor penale în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției nr.6 din 24.12.2010.*
9. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *Pentru ajustarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.7 din 04.07.2005 “cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale” la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Nr. 12 din 24 decembrie 2010.*
10. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare al bănuitului, învinuitului, inculpatului și condamnatului în procedură penală nr.11 din 24.12.2010.*
11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la practica judiciară de aplicare a legislației ce reglementează extrădarea nr.3 din 28.05.2012.*
12. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești nr. 13 din 16.12.2013.*
13. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu nr. 1 din 15.04.2013.*

14. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova *cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale nr. 12 din 24.12.2012.*
15. Recomandările Curții Supreme de Justiție:
- nr. 1 *privind prezentarea și administrarea înscrisurilor*
 - nr. 27 *privind soluționarea cauzelor penale expediate în instanțele de judecată de către Ministrul Justiției al Republicii Moldova prin acceptarea transferului procedurii penale*
 - nr. 37 *cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*
 - nr. 38 *cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent pînă la declanșarea urmăririi penale*
 - nr. 39 *cu privire la procedura încasării cheltuielilor judiciare, la soluționarea acțiunii civile, în procesul penal*
 - nr. 53 *cu privire la procedura de examinare a apelului conform modificărilor și completărilor din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr.66 din 05.04.2012, MO 155-159/27.07.2012, în vigoare 27.10.2012*
 - nr. 56 *cu privire la aplicarea art. 109 CP și 276 CPP în cazurile împăcării părților*
 - nr. 62 *cu privire la înțelesul sintagmei „dacă nu se agravează situația condamnatului” ce se conține art. 435 alin.(1) pct.2) lit. c) CPP*
16. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală (2008-2010) Culegere, Chișinău, 2012

Manuale:

1. Modele de acte procedurale în procesul penal . Chișinău, 2014.
2. Manualul judecătorului pentru cauze penale, Chișinău 2013.
3. I. Dolea, Dm. Roman, I. Sedlețchi, T. Vizdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, Drept procesual penal, Cartea Juridică, 2009.
4. I. Dolea, Dm. Roman, T. Vîzdoagă, V. Rotaru, A. Cerbu, S. Ursu, R. Botezatu, V. Șterbeț, E. Erjiu. Codul de procedură penală. Comentariu, Cartier juridic. 2005.